

Kriegers Flak-sagerne -Baggrund

- Tilslutning af Kriegers Flak-Havvindmøllepark til det danske elnet
- Danmarks største vindmøllepark: 600 MW – svarende til 600.000 husholdninger
- Energinets etablering af landkabler, transformerstationer, mv.
- Enighed med de fleste berørte lodsejere om placering af 220 kV-landkabler på vilkår om bl.a. fravigelse af gæsteprincippet
- Enkelte lodsejere afviste aftale → herefter ekspropriation til sikring af anlæg med deklaration indeholdende samme vilkår, herunder om fravigelse af gæsteprincippet
- Ekspropriationskommissionens kendelser indbragt for domstolene af fem lodsejere med Landbrug & Fødevarer som mandat
- Påstand: Fravigelse af gæsteprincippet er ulovligt (og ugyldigt)
- Vestre Landsret (1. instans) afsagde dom den 7. januar 2021 (MAD 2021.251 V)
- Højesteret afsagde dom den 15. februar 2022 (UfR 2022.1590 H)

Vestre Landsrets dom

- Sagsøgernes principale og mere subsidiære påstand afvist
- Frifindelse over for den sagsøgernes subsidiære påstand:

”Energinet dømmes til at anerkende, at fravigelse af gæsteprincippet i deklARATIONSTEKSTEN, jf. Ekspropriationskommissionens kendelse af 9. maj 2017, er ulovlig.”

Præmisser vedrørende frifindelse:

”[...]”

Landsretten finder, at gæsteprincippet ikke finder anvendelse i en situation som den foreliggende, hvor Lodsejerne ved ekspropriation med hjemmel i lov og med ret til fuldstændig erstatning er pålagt at stille deres arealer til rådighed for Energinets kabelføring og af sikkerhedsmæssige hensyn pålagt begrænsninger i deres rådighed over arealerne.

Deklarationens vilkår om Lodsejernes frafald af gæsteprincippet er reelt alene en præcisering af den retstilling, der allerede følger af, at rådighedsindskrækningen i Lodsejernes anvendelse er sket ved ekspropriation og ikke ifølge f.eks. aftale. Præciseringen medfører ikke pålæg af byrder eller tab af rettigheder for Lodsejerne, der ikke allerede følger af deklARATIONENS bestemmelse om Energinets ret til at benytte arealerne med såkaldt fuld tilstedeværelsesret. Vilkåret om frafald af gæsteprincippet er derfor uden selvstændig retlig betydning og er allerede som følge heraf ikke ulovligt.

”[...]”

Højesterets dom

- Nye påstande:

Indstævnte, Energinet, skal anerkende, at fravigelse af gæsteprincippet i deklARATIONSTEKSTEN, jf. Ekspropriationskommissionens kendelse af 9. maj 2017, er ugyldig, subsidiært at fravigelsen er ulovlig, og mere subsidiært at sagerne hjemvises til fornyet behandling ved Ekspropriationskommissionen.

- Frifindelse over for den principale og mere subsidiære påstand. I øvrigt stadfæstes landsrettens dom (den subsidiære påstand).

Præmisser:

”Deklarationen på de pågældende ejendomme er pålagt ved ekspropriation efter § 27 i lov om sikkerhed ved elektriske anlæg, elektriske installationer og elektrisk materiel (elsikkerhedsloven). Efter denne bestemmelse kan der foretages ekspropriation til elektriske anlæg for produktion, transmission, distribution og lagring af elektrisk energi, når hensynet til almenvellet kræver det. Bestemmelsen indeholder en henvisning til lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom (ekspropriationsprocesloven), der i § 2, nr. 2, fastsætter, at der ved ekspropriation kan pålægges indskrænkninger i ejerens råden over ejendommen.

Højesteret finder, at der i elsikkerhedslovens § 27 er hjemmel til som sket at fastsætte, at den enkelte lodsejer selv skal betale udgifterne i tilfælde, hvor jordkabelanlægget måtte blive omlagt efter lodsejerens ønske om ændret benyttelse af deklARATIONSAREALET. Der er herved lagt vægt på, at en pligt for lodsejerne til selv at betale udgifterne kan medvirke til at begrænse omfanget af eventuelle fremtidige omlægninger af jordkabelanlægget, der skal sikre, at havmølleparken Kriegers Flak er tilsluttet det danske elnet. Et sådant vilkår varetager dermed forsyningsmæssige og samfundsøkonomiske hensyn og går ikke videre end, hvad disse hensyn kan begrunde.”

Tre overordnede pointer

- Gæsteprincippet kan også finde anvendelse ved ekspropriation – sml. Aalborg-sagen
- Sagligt at fravige gæsteprincippet for at sikre, at ledninger som udgangspunkt ikke flyttes (i hvert fald ud fra forsyningsmæssige og samfundsøkonomiske hensyn)
- Proportionalitetsprincippet: Indgrebets intensitet for lodsejer

Kontakt

Jacob Schall Holberg

Partner, advokat (H), LL.M
Member of the New York State Bar

T +45 72 27 33 20
M +45 25 26 33 20
E jsh@bechbruun.com